

Michaela Dostalová

Eurytmie po roce 1989

Po 1989 vznikla nově ve svobodném státě Anthroposofická společnost, dále Obec křesťanů a další anthroposofické aktivity, jako waldorfské školy a mateřské školky, léčebně pedagogická zařízení aj. Nástup demokratického systému u nás také umožnil postupně rozvíjet umělecký živel eurytmie.

Je pochopitelné, že se zpočátku uplatňovala především Michaela Dostálová, tehdy jediná kvalifikovaná eurytmistka, která podněty umělecké eurytmie získávala a přijímala již od dětství. Své zkušenosti mohla nyní projevit na různých vystoupeních, na sjezdech či přednáškách Anthroposofické společnosti, na waldorfských seminářích nebo při akcích Obce křesťanů. Veřejnost se tak mohla seznámit s eurytmickým znázorněním řady básní Rudolfa Steinera, Christiana Morgensterna, Novalise, Friedricha Schillera, Karla Dostala, Josefa Václava Sládka, Jaroslava Seiferta a dalších, a také hudebních skladeb Bedřicha Smetany, Petra Ebena, Wolfganga Amadea Mozarta aj.

Johanna Rothová navštěvovala po revoluci české waldorfské školy a vedla kurzy eurytmie pro učitele. Projevovала při tom velký zájem o charakteristické české hlásky i o českou poezii. Se skupinou českých eurytmistek později nastudovala českou verzi závěrečné části Steinerova *Základního kamene*, která byla předvedena na sjezdu Anthroposofické společnosti v roce 2010.

Zásadní význam pro rozvoj eurytmie v Čechách měla ovšem skutečnost, že zde mohlo vzniknout profesionální eurytmické vzdělávání. Jako první se ho ujala vídeňská eu-

rytmická škola (Edeltraud Zweieauerová a Adelheid Petriová). Pod jejím vedením cvičila po tři roky (1996-2000) Jiřina Lexová s pěti českými studentkami, které pak po dalším roce práce s nizozemskou eurytmistkou Elisabeth Appenrodtovou své studium zdárně dokončily. Toto vzdělávání probíhalo především v pražské waldorfské škole v Jinonicích a v sále Obce křesťanů.

Jiřina Lexová, která už poznala a cvičila eurytmii s Michaelou Dostálovou před revolucí a později se stala žákyní paní Edeltraud Zweieauerové a Adelheid Petriové ve Vídni, působí nyní jako učitelka v dětském domově v Schloßl Inn ve Švýcarsku.

Následovalo dálkové studium eurytmie rozvržené na pět let, kterého se ujala Angelika Storchová z norimberské eurytmické školy. Toto vzdělávání bylo ukončeno v roce 2007 se dvanácti studentkami. Další dálkové studium opět pod patronátem norimberské eurytmické školy probíhá nyní v Praze. Probranou látku se studentkami procvičují Hana Giteva, Hana Mandlíková, zpočátku spolupracovala také Daniela Petrová.

Dálkové studium léčebné eurytmie se uskutečnilo v letech 2005-2008. Do Prahy dojížděly z Německa dvě léčebné eurytmistky. Byly to Hildegard Klímová a Brigitte Stockmarová. Posledního čtvrt roku si čtyři studentky doplnily vzdělání v Dornachu, kde také obdržely diplom.

Jak je vidět, v Čechách a na Moravě je o studium eurytmie stále zájem. Na tom má také velkou zásluhu úspěšná eurytmistka Hana Giteva, která obětavě organizuje vzdělávací akce. Sama má také zkušenost s léčebnou eurytmii a snaží se i o spolupráci s lékaři - pořádá mezinárodní kurzy IPMT (International Postgraduál Medical Training). Jedná se o postgraduální vzdělávání lékařů a terapeutů, kteří usilují o rozvoj léčebného impulsu Rudolfa Steinera, v dnešní době tolik potřebného.

Obohacím eurytmického života se stala vystoupení studentek prvního a druhého dálkového studia, jednak v průběhu studia, zejména pak závěrečná vystoupení absolventek. Účastnice obojího vzdělávání později vytvořily uměleckou skupinu, kterou nazvaly Theodora podle jedné z postav mysterijních dramát Rudolfa Steinera. Veřejnosti se představila pozoruhodným eurytmickým zpodoběním balady Karla Jaromíra Erbena *Zlatý kolovrat* a tónovou eurytmií na hudbu Bohuslava Martinů *Variace na slovenskou píseň* a dalšími ukázkami.

V květnu 2007 opět působila krátce v Praze Dorothea Mierová a nacvičila se skupinou různých eurytmistek pomalou větu z Dvořákovy symfonie *Z Nového světa*. Byla předvedena v sále Obce křesťanů za doprovodu některých charakteristických orchestrálních nástrojů.

V letech 2008-2010 vyučoval v Praze eurytmista, učitel, vědec a člověk hluboce spojený s anthroposofií Jörg Schröder. Vnitřní myšlenkou a názvem jeho vzdělávání bylo „Vrůstání do anthroposofie skrze bytost eurytmie“. Skupina asi 12 lidí předvedla na závěr jeho kurzu pohádku Boženy Němcové *O labuti* a další eurytmický, pěvecký a recitační program, a to jednak v divadle Čertovka na pražské Kampě, jednak v divadle Na Palmovce v Praze-Libni.

V rámci anthroposofického sjezdu v Praze v roce 2010 předvedla skupina Theodora opět Erbenův *Zlatý kolovrat*.

Velkou příznavkyní eurytmie byla a je současná předsedkyně české Anthroposofické společnosti Anežka Janátová. Vede Akademii sociálního umění Tábor, kde se snaží o to, aby studenti byli co nejčastěji v kontaktu s eurytmií, často ji vkládá do studentských divadelních představení jako obohacení. Tak tomu je například ve scénách Goethova *Fausta*, ale i v moderních hrách. Na tomto místě je třeba jmenovat berlínskou eurytmistku Natašu Krausovou, která s akademií spolupracuje. Většinu svého času tráví v Praze,

aby vyučovala a podporovala eurytmii u studentů. Na akademii působí také Elisabeth Chýleová ze Švédska a další lektori či lektorky.

Na podzim 2011 předvedla mezinárodní tříčlenná skupina eurytmických umělkyně (z Čech, Slovenska a Německa) spolu se svým učitelem Rolandem Seibtem z Německa třikrát za sebou pozoruhodný program složený z hláskové i tónové eurytmie. Představení se konala na Čertovce, v Anežském klášteře a v Písecké bráně nedaleko Hradčan. V obecenstvu byla přítomna i řada osob z širší kulturní veřejnosti. Po vystoupení v Anežském klášteře se správce kláštera vyjádřil, že by se tam podobné akce měly konat častěji.

Charakteristickým problémem české eurytmie je znázorňování typických českých hlásek, které se nevyskytují v němčině ani v těch jazycích, pro které dal Rudolf Steiner návod, jak je vyjádřit. Na tomto problému pracovala a dále pracují Michaela Dostálová a Johanna Rothová, z mladších českých eurytmistek Lenka Neradilová. Dagmar Skalská-Kocourová ze Semil napsala na závěr svého studia na eurytmické škole v Hamburku (1994-1995) na toto téma diplomovou práci, v níž se podrobně zabývá českými souhláskami. Její práce má název *Tschechische Eurythmie als Versuch einer Annäherung an den tschechischen Volks- und Sprachgeist (Česká eurytmie jako pokus o přiblížení k duchu českého národa a českého jazyka)*.